

Justitiedepartementet

Remissyttrande över betänkandet Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68)

Dnr Ju2018/04106/L2

Stockholms tingsrätt har granskat betänkandet utifrån de intressen som tingsrätten har att bevaka. De förslag som lämnas i betänkandet framstår som väl genomarbetade och tingsrätten ställer sig i huvudsak bakom dessa, men vill framföra följande.

Föräldrabalkens första kapitel

Föräldrabalkens första kapitel har genomgått flera revisioner under senare år och utredningens författningsförslag bidrar med omfattande lagtext. Tingsrätten skulle välkomna en översyn av kapitlets uppbyggnad i syfte att förenkla tillämpningen av regelverket.

Elektronisk bekräftelse

Utredningens förslag som gör det möjligt att bekräfta faderskap och föräldraskap elektroniskt inom viss tid är en modernisering som tingsrätten inte har några invändningar mot. Tingsrätten vill dock understryka betydelsen av att den information som lämnas i samband med sådan elektronisk bekräftelse är heltäckande och begriplig samt tillgänglig på relevanta språk. Det får inte finnas något utrymme för tolkningar eller missförstånd kring vad bekräftelsen avser. Förslaget att Skatteverket ska ges i uppdrag att ta fram en säker process för tjänsten och att uppdraget bör fullgöras i samråd med Myndigheten för föräldrarätt och föräldraskapsstöd (MFoF) framstår som väl övervägt.

Ny lag om rättsgenetisk undersökning

Tingsrätten har synpunkter på den av utredningen föreslagna nya lagen om rättsgenetisk undersökning i följande avseenden.

Utredningen föreslår att den nya lagen ska gälla endast vid utredning av faderskap. Tingsrätten har erfarenhet av att det även kan uppstå behov av att fastställa moderskap genom rättsgenetisk undersökning, exempelvis när handlingar för att bekräfta en födelse utomlands inte godkänns i Sverige. Från tingsrättens sida förordas därför att lagen – i linje med övrig föreslagen lagstiftning – görs könsneutral.

Utredningen föreslår att domstol i mål om fastställande av faderskap ska få förordna om rättsgenetisk undersökning för utredning av faderskap på vävnad från en avliden man. Utredningen föreslår vidare att en förutsättning för sådan rättsgenetisk undersökning är att domstolen gör en intresseavvägning mellan barnets intresse av att få faderskapet fastställt och eventuella motstående intressen, såsom mannens personliga integritet och andra intressen, och att domstolens intresseavvägning ska göras utifrån samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Tingsrätten har noterat att utredningen, i frågan om vävnadsprov för nämnda ändamål ska få tas från en biobank, har gjort en annan bedömning än den utredning som behandlade regleringen av biobanker (SOU 2018:4). Det kan därför vara lämpligt att det samlas tas ställning till frågan utifrån förslagen i de båda utredningarna innan ny lagstiftning genomförs på området avseende biobanker.

Om domstolen ska göra den intresseavvägning som nämns ovan efterfrågar tingsrätten tydliga riktlinjer för hur denna bedömning ska göras, vilka faktorer som särskilt ska beaktas och vilka personer som ska beredas tillfälle att yttra sig. Detta bör tydligt framgå av lagtexten. Beträffande handläggningen framgår av den föreslagna lagtexten endast att ”den som förordnandet skulle avse” ska ges tillfälle att yttra sig, vilket givetvis inte blir aktuellt om personen är avliden.

Med beaktande av de motstående intressen som utredningen redogör för är det tingsrättens uppfattning att ett förordnande om rättsgenetisk undersökning för utredning av faderskap på vävnad från en avliden man, även när beslutet meddelas inom ramen för ett mål om fastställande av faderskap, bör kunna överklagas särskilt.

I övrigt har tingsrätten inga synpunkter på de förslag och bedömningar som utredningen har redovisat.

Detta yttrande har beslutats av rådmännen Jakob Hedenmo och Monica Ericsson samt tingsfiskalen Elin Kennedy, referent.

Jakob Hedenmo

Elin Kennedy